GAZETA LWOWSKA.

Sobota N^er. 16. 6. lutego 1836.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

Dnia 4. b. m. przed południem umarł w pięćdziesiątym drugim roku życia **Ludwik Ottensheim Sertz**, rzeczywisty c. k. radzca galicyjskich rządów krajowych, były starosta obwodu Wadowickiego: mąż światły, prawy, słodkiego charakteru, uprzejmych obyczajów, cichéj, lecz istotnéj cnoty, gorliwy i wierny urzędnik. Żal szczéry, powszechny wiódł go do grobu, wiódł go płacz czworga dziatek, ciężka żałoba małżonki; wiodło go rzewne uczucie straty, rzetelne uwielbianie. Już go przed okiem zmysłowém zasuł zwir nicości; jednakże **długo żyć będzie w pamięci serc wdzięcznych i sprawiedliwych.**

(Nadesłane.)

W tutejszéj akademii realnéj i handlowéj (o któréj przekształceniu donieśliśmy tak w Gazecie jakoteż Dodatku do téjże Gazety z d. 25. sierpnia 1835 n. 100 i nast.) odbył się w dniach 29. i 30. stycznia r. b. egzamen uczniów. Udzielamy wyciągu z programu, obejmującego wykład nauk.

W **piérwszéj klasie przygotowawczéj** wykładane były w tygodniowych 29 godzinach powinnych, a w tygodniowych 5 godzinach wolnych: 1) Nauka wiary chrześcijańskiéj, podług J. M. Leonharda »Skazówki w nauce wiary.« 2) Matematyka elementarna. Wstęp do arytmetyki. Wstęp do algebry, podług dzieła Józefa Beskiby. 3) Historyja naturalna. Wstęp. Zoologija, a w szczególności o zwiérzętach ssących. 4) Styl niemiecki. Nauka przygotowawcza do kompozycyi. Logika. Powszechne ustawy logiki. Pojęcia, sądy, wnioski i dowody; podług dzieła J. M. Hurtel. 5) Jeografija matematyczna. Powszechna (polityczna) jeografija Europy. Zachodnie, północne i wschodnie państwa Europy. Podług nowéj jeografii dla c. k. gimnazyjów przepisanéj. 6) Historyja: mianowicie historyja powszechna aż do upadku państwa zachodnio rzymskiego; podług Jakóba Branda historyi powszechnéj. 7) Język polski, mianowicie o wymawianiu, czytaniu, eufonii. O częściach mowy w ogólności, w szczególności zaś o imieniu. Spadkowanie rzeczowników i przymiotników. Stopniowanie przymiotników. Ćwiczenia praktyczne, podług gramatyki Bandtkiego. 8) Nauka o deklamacyi. Wstęp do deklamacyi gramatykalnéj i charakteryzującéj. Ćwiczenia w deklamacyi ze zbioru przykładów niemieckich, dla c. k. gimnazyjów przepisanych. 9) Rysunki. Kopiowanie architektonicznych rysunków oryginalnych. Kwiaty wypracowane tuszem i kolorami. 10) Kaligrafia. Niemieckie pismo leżące; podług litografowanych wzorów samego nauczyciela. — Uczniów w piérwszéj klasie przygotowawczéj jest 42.

W **drugiéj klasie przygotowawczéj** wykładane były w tygodniowych 29 godzinach powinnych, a w tygodniowych pięciu godzinach wolnych: 1) Nauka wiary chrześcijańskiéj (ciąg dal.) 2) Arytmetyka (ciąg dalszy). Działania z liczbami mianowanemi. Praktyka włoska. Obliczenie śrebrnych i złotych monet. Algebra. Nauka o potęgach (*potentiae*) i pierwiastkach (*radices*). Nauka o stosunkach i proporcyjach. Jeometryja (ciąg dalszy), o równiach. 3) Historyja naturalna. Cała mineralogija. 4) Styl niemiecki. Powszechne postępowanie. Względy we wszelkich rodzajach komponowania. Postępowanie w głównych przedmiotach przedstawienia: I. Opisy. II. Powieści. Ćwiczenia praktyczne. 5) Jeografija: powszechna jeografija Europy. O zachodnich, północnych, wschodnich i południowych państwach Europy (uzupełnienie). 6) Historyja powszechna, ciąg dalszy, aż do upadku państwa zachodnio - rzymskiego (uzupełnienie). 7) Język polski: Słowo. O nieodmiennych częściach mowy. O przysłówku, stopniowaniu i drobnieniu onego. O przedimku, spojniku i wykrzykniku. Ćwiczenia praktyczne. 8) Rysunki. Kopijowanie architektonicznych rysunków oryginalnych. Arabeski. Rysunek sytuacyjny (topograficzny). 9) Kaligrafija. Niemieckie i angielskie pismo leżące. Pismo kancelaryjne i fraktura angielska. *) Uczniów w drugiéj klasie przygotowawczéj jest 19.

*) Wyżéj nadmienione przedmioty były już wykładane w dwóch piérwszych klasach przygotowawczych. Atoli w wyższym oddziale, to jest: w kursie komercyjalnym wykładane będą przedmioty następujące: Umiejętność kupiectwa (teoryja handlu). Rachunki kupieckie (merkantylne). Nauka o wpisywaniu i utrzymywaniu książek kupieckich. Jeografija kupiecka czyli handlowa. Historyja handlu czyli kupiectwa. Nauka o rozeznaniu towarów krajowych i zagranicznych, i nauka o pra-

)(

— *Z Wiédnia.* —

Nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister panującego zakonu kawalerów St. Jana, hrabia Franciszek Sales de Kevenhüller-Metsch, komtur zakonu tego i c. k. jenerał-major, uwierzytelniony na c. k. dworze, w miejscu zmarłego jenerała artyleryi księcia Aloizego Lichtenstein, miał zaszczyt na umyślném posłuchaniu, we środę dnia 27go stycznia, wręczyć J. C. K. Mości swój list wierzytelny.

Jeszcze roku przeszłego w miesiącu lutym, wice-król Egiptu Mehmed Ali wezwał c. k. administracyję górnictwa, czy w krajach austryjackich nie masz osób zdatnych, znających się na górnictwie, któreby chciały odbyć podróż do afrykańskich i azyjatyckich prowincyj pod panowaniem Mehmeda Alego zostających, dla szukania w tych krajach kopalni kruszców, za stosowną nagrodą. Na tę odezwę zgłosiło się wielu młodych ludzi, którzy przedsięwezmą tę wyprawę pod przewodnictwem pana Pöcksteja, sławnego górnika. Warunki zobopólnéj umowy są dla członków wyprawy równie zaszczytne jak korzystne, prócz płacy dziennéj, będzie każdy najwygodniéj utrzymywany kosztem Mehmeda Alego, który bierze także na siebie koszta ich podróży do Egiptu i powrotu do ojczyzny. Dla bezpieczeństwa osobistego i dla większéj powagi, dostaną straż przyboczną honorową. Całe towarzystwo wsiędzie wkrótce na okręt w Tryjeście, i przez Ateny uda się do miejsca swojego przeznaczenia, to jest do Alexandryi.

Królestwo Lombardzko-Weneckie.

JKWW. Arcyksiążę wice-król i dostojna małżonka jego przybyli w dobrém zdrowiu z Medyjolanu do Wenecyi, dnia 23. stycznia o godzinie 2giéj po południu.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Ukończony nie dawno okręt wojenny *Pensylwanija*, jest jednym z najgodniejszych podziwienia okrętów, które kiedy po Oceanie pływały. Długość jego wynosi 225, a szérokość 58 stóp ang. Może objąć 2000 ludzi, większą liczbę, jak było wojsko amerykańskie, które bitwę pod Chippeway wygrało i tyle prawie, co nie jedno miasto liczy mieszkańców. Dźwiga 3000 beczek, a te naładowane mąką mogłyby przez rok cały 1500 ludzi chlebem zaopatrywać. Jest na nim 140 32-funtowych dział i płynie na stóp 28 pod wodą, przezco bieg jego na płytkich wodach bardzo jest utrudniony. Jedna z kotwic tego okrętu waży 11,669 funtów, wodociągi są z żelaza i mogą 100 do 200 gallonów wody obejmować.

Hiszpanija.

List z Perpignan z dnia 15. stycznia udziela następujących wiadomości z Barcelony. Wszyscy więźniowie, umieszczeni na pokładzie okrętu angielskiego *Rodney*, z Gironellą razem, którego hersztem zaszłych rozruchów mienią, przeprowadzeni zostali od tego czasu na pokład okrętu *Childres*, który d. 12. stycznia odpłynął do Walencyi, gdzie umieszczeni na okrętach hiszpańskich do Hawanny przetransportowani zostaną. Wielu hersztów stronnictwa rozruchów zbiegło, lub kryją się od czasu przybycia Miny. Pułkownik Montera, były gubernator Vichu (w Katalonii) uwięziony został jako wspólwinowajca Gironellego. Jenerała Pastor uwięziono także, ponieważ nie przeszkadzał napadowi na twierdzę i pomordowaniu więźniów. Wypadki barcelońskie z dnia 4go i 5go działały również na Tarragonę. Lud chciał w pień wyciąć 75 więźniów, tych co pozostali z owych, których wytransportowano, ale gubernator tym-czasem wezwał kapitanów okrętów francuzkich i angielskich *Eglé* i *Tyne*, ażeby ich wzięto na pokład, co téż natychmiast się stało. Lud widząc swój zamiar spełznionym, ułożył listę proskrypcyjną blizko 250 nazwisk, lecz ta na żądanie kompanii gwardyi narodowéj przez mianowany od niéj wydział na 100 zredukowaną została. Z tych wysłano już na okręcie 35, i mają być do Ivizy transportowani. — Zaś na spokojność Walencyi wypadki barcelońskie żadnego skutku nie miały. Dnia 9go wydał gubernator odezwę, zalecając zgodę i porządek. Spodziéwano się w Alicante eskadry angielskiéj.

Gazette de France pisze z St. Jean-de-Luz pod dniem 16. stycznia: Don Carlos i infant Don Sebastian ciągle są jeszcze w Onate. Otrzymane z tego miasta wiadomości dochodzą do dnia 12go. Anglicy tracą przez choroby wielu ludzi w Wittoryi. Hrabia Casa-Eguja ma główną kwatérę swoję w Escorriaza; wojsko jego zajmuje równo-ległą liniję z wojskiem Cordowy, które w 14,000 ludzi stoi koło Wittoryi. Jenerał krystynosów posłał do Sanguesy, dla ściągnienia do siebie legii algierskiéj. Sceny krwawe Barcelony rozjątrzyły wojsko karlistowskie w téj części Hiszpanii. Ich piérwsze starcie się z nieprzyjacielem będzie okropne, pałają bowiem żądzą pomszczenia się swoich pomordowanych braci. — Legi

---

wach kupiectwa i wexlów. — Prócz tego spodziéwać się możemy, iż Najjaśniejszy Cesarz i Pan nasz najwyższą łaską i wspaniałością swoją instytut ten jeszcze oddziałem technicznym obdarzyć raczy, w którymby prócz wyższéj matematyki czystéj, także fizyka, mechanika, chemija, budownictwo i inne do téj sfery należące przedmioty naukowe wykładane były.

cudzoziemców, z 3000 ludzi złożonéj, spodziéwają się z Sanguesa w Wittoryi, gdzie Cordowa ma swoję główną kwatérę. — Utarczka zaszła pod Balmaceda. Oddział 250 ludzi wyruszył z miasta dla szukania żywności, lecz karliści uderzyli nań pod dowódzcą Castorem i odparli go do miasta.

Podług najnowszych wiadomości z Madrytu izba procerów na posiedzeniu dnia 11. stycznia przyjęła wniosek do ustawy, tyczący się votum zaufania.

Znany Van Halen przyjął na żądanie Cordowy miejsce w armii północnéj.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

D. 17. stycznia składali przysięgę Sir Christopher Pepys, teraźniejszy baron Cottenham, jako lord kanclérz i p. Bickersteth, jako *Masther of the Rolls.*

Dziennik *Herold* zawiéra list korespondenta swojego z Londynu z d. 16. stycznia, donoszący, że piérwszym projektem, który ministrowie zaraz po otworzeniu parlamentu mają zamiar izbom przedłożyć, będzie bil reformy municypalności irlandzkiéj. Polegają przytém na pomocy owych irlandzkich protestantów, którzy w teraźniejszym stanie są z korporacyj municypalnych wyłączeni.

D. 18. stycznia odbyło się w Birmingham zapowiedziane zgromadzenie wydziału unii politycznéj, na którém znajdowało się około 10,000 osób. Przyjęto jednomyślnie zaprojektowany przez wydział adres unii do króla i petycyję do izby niższéj, z podziękowaniem za reformę municypalności i z projektowaniem reformy izby wyższéj. Uchwalono oraz, ażeby piérwszy wręczony został przez margrabiego de Westminster, a ostatnie przez pp. Attwood i Sholefield, członków parlamentu z Birminghamu. D. 15. zaszedł dla partyi Whigów niemniéj ważny wypadek w Dublinie, to jest odbyło się piérwsze publiczne zgromadzenie wielkiéj społeczności reformistów Irlandyi. Społeczność ta liczy teraz 1600 subskrybentów, którzy połączyli się w mniéj jak w przeciągu miesiąca. Zamiary towarzystwa wyłożone zostały w mowie pa. Woulfe. Składają się one co do istoty ze ścisłego baczenia na zapisywanie wyborców, przezco spodziéwają się najłatwiejszym sposobem przyprowadzić do skutku wybranie liberalnych kandydatów, a zapobiédz machinacyjom partyi torysów. O'Connell nie jest osobistym członkiem téj społeczności, lecz wątpić nie należy, iż na wszelki sposób zamiary jéj wspiérać będzie. Tenże d. 14. stycznia zaczął, jak sam się wyraził »swoję nową agitacyję.« To jest opuścił w dniu tym swoje dotychczasową siedzibę Derynane-Abbey i był w Tralee, na dawanéj na cześć jego uczcie W mowie mianéj przy owéj sposobności, chwalił powtórnie ministrów i wyraził stałe postanowienie swoje, wszystko poświęcić na ułumienie partyi oranżystowskiéj.

W Anglii otrzymano wiadomości z Przylądka dobréj nadziei do d. 12. listopada. Wyprawa naukowa pod Drem. Smith w głąb Afryki przybyła d. 26. lipca do rzéki Meriqua. Dr. Smith posunął się o dwa stopnie na Wschód i także ku Północy znaczne porobił postępy. Zwiédzał źródła wszystkich rzék z południa i wschodu płynących.

Angielska wschodnio-indyjska kompanija zrobiła nowy krok w zaprowadzeniu jednéj i tejże saméj monety, w całych Indyjach. Bowiem oprócz rupiów kompanii krążyło jeszcze 186 różnych gatunków starych rupijów, które różnéj były wartości. Dotychczasowe monety kompanii śmiesznie wyglądały, nosząc nazwisko i rok panowania Wielkiego Mogoła; na nowych będzie z jednéj strony wizerunek króla angielskiego, a na drugiéj tytuł kompanii; są one bardzo szérokie i cienkie, ażeby wydrążaniu onych i nalewaniu ołowiem zapobiedz, co dotąd bardzo się często zdarzało. — Wszystkich zadziwia nadzwyczajna dążność indyjskich monarchów do wejścia w stosunki bezpośrednie z Angliją; zdaje się to ztąd pochodzić, iż spodziewają się podarunkami, któremi ujmują króla, wyjednać sobie bezpieczeństwo przeciw grożącym im bądź z daleka bądź z blizka pośrednictwom kompanii. Zdaje się, iż kompanii udało się nakoniec otworzyć sobie nową drogę handlową do Chin. Jak tylko podniósłszy wojnę przeciw Birmie, opanowała prowincyję Tenasserim, która wązkim klinem nad rzéką Thalian, między Birmą i Syamem aż do granicy chińskiéj prowincyi Yunan rozciąga się, tak zaraz usiłowała karawanę chińską, która ciągnęła z Yunan do Birmy, do Tenasserim przyciągnąć. Pan Richardson przedsiębrał w tym celu kilka podróży nad rzéką Thalian, i w czerwcu roku przeszłego powrócił z tamtąd, umówiwszy się z naczelnikami chińskiéj karawany, iż w roku następnym udadzą się do Moulmain w Tenasserim. Anglicy w Kantonie wysłali w miesiącu maju przeszłego roku nową wyprawę na wschodnie wybrzeża Chin, aby ta dostała się do prowincyi Fohkien, gdzie czarną uprawiają herbatę i z tamtąd zaopatrzyła się w nasienie i latorośle. Niemiecki missyjonarz Guzlaff towarzyszył znowu téj wyprawie; d. 7. maja dostali się do ujścia rzéki Min, nad którą leży wielkie handlowe miasto Fuszeufu, i w łodzi mieszczącéj 13 osób, płynęli w górę rzéki. Nadaremnie chcieli ominąć miasto, które za dnia przejechali, nie będąc zatrzymanymi. Kraj cały znalezli wybornie uprawny, zasadzony pomarańczami i morwami; tak płynęli 70 mil angielskich, gdy nagle zatrzymano ich wystrza-

łami broni, i zmuszono do powrotu. Jedna łódź gubernatora holowała ich w dół rzeki aż do okrętu, dokąd dostali się bez żadnego niebezpieczeństwa.

Francyja.

Admirał Mackau odjechał z Paryża do Brestu, z kąd natychmiast odpłynie do Antylów z okrętem linijowym *Jupiter* i z fregatami *Terpsichore* i *Orestes*. Za tydzień mają odpłynąć za niemi okręty linijowe *Jena* i *Santi-Petri*, tudzież fregata *Hermione*.

Na posiedzeniu izby deputowanych d. 19. stycznia obradowano nad przyjęciem kilku jeszcze na przeszło-rocznych posiedzeniach przełożonych wniosków do ustaw i projektów.

Na posiedzeniu sądu parów d. 20. stycznia ukończono obronę obżałowanych z kwietniowéj kategoryi paryzkiéj. Tu raz jeszcze oskarzony Beaumont, lekarz, Anglik, protestował przeciw właściwości sądu parów, i najprzód już przeciw wszelkiéj amnestyi lub łasce. Po krótkiéj mowie oskarzonego Cahuzac, członkowie sądu parów odeszli na ustęp do sali naradczéj.

Sąd parów na posiedzeniu d. 22go wydał wyrok w sprawie tychże oskarzonych, którym Beaumonta i Kersausie skazano na wywiezienie z kraju, Prevosta i Grevata na dziesięcletnie, Sauriaca na pięcioletnie, Bastiena, Rogera, Varego na trzy letnie, a Delajera, Delacquis i Buzelina na jednoletnie więzienie. Resztę oskarzonych, w liczbie pięciu, uwolniono. Na nieobecnych (w liczbie 29) żadnego jeszcze nie wydano wyroku.

Temi dniami byliśmy świadkami nader ciekawéj sprawy. Wiadomo, iż książę Karol Brunszwicki utracił r. 1830 księztwo swoje, i że tak król angielski, jak teraźniejszy książę panujący w Brunszwiku, Wilhelm, ogłosił księcia Karola za bezwłasnowolnego, i mianował mu kuratorem księcia Cambridge. Chodziło o to, aby powyższy akt uznania bezwłasnowolności nie miał mocy obowiązującéj we Francyi. Trybunał cywilny 1. instancyi przychylił się do żądania księcia Karola; a po założonéj przez księcia Cambridge appellacyi, przyszła sprawa pod rozpoznanie sądu appellacyjnego. Audyjencyja była nader uroczysta. Sędziowie przybrani byli wszyscy w czerwone togi. Prezydował pan Miller. Książę Karol Brunszwicki bronił sam sprawy swojéj; ponieważ atoli uniósł się, odczytując list, który pisał do króla angielskiego, wuja swego; przeto wyręczył go w obronie p. Comte, żądając potwierdzenia wyroku 1 instancyi i wynagrodzenia strat poniesionych w ilości 500,000 fr. Książę Karol domagał się, aby sprawiedliwość francuzka była sędzią pomiędzy nim a królem angielskim. P. Berville, piérwszy prokurator jeneralny, był tego zdania, że ponieważ akt uznania bezwłasnowolności jest aktem politycznym, wydanym przez osoby polityczne przeciw innéj osobie politycznéj, przeto nie może podpadać rozpoznaniu władzy sądowniczéj. Sąd appellacyjny po długiéj naradzie, potwierdził wyrok 1 instancyi, nie przychylił się zatém do żądania księcia Cambridge, ale skazał go na koszta sprawy i na wynagrodzenie, które to ostatnie ma ponieść skarb księztwa Brunszwickiego.

Prussy.

W styczniu r. b. wyszło postanowienie, iż każdy, chcący wydawać jakie czasopismo w Prusiech, powinien posiadać stopień akademicki, a to dla zapobieżenia wydawaniu pism ladajakich, tak bardzo dziś zagęszczonych.

Królestwo Polskie.

Kuryjer warszawski z d. 29. stycznia zawiéra co następuje:

Najj. cesarz i król oceniając ze szczególném zadowoleniem zasługi osób niżéj wymienionych, stosownie do zatwierdzonych w dniu 4. (16. października) c. k. przepisów o urządzeniu dóbr, które z mocy donacyi przechodzą na własność prywatną, niemniéj tabelli regulującéj dochód dzierzawy z dóbr tego rodzaju do wysokości normalnéj, nadać raczył wiecznemi czasy na dziedzictwo, z takiémi prawami i użytkami, z jakiemi skarb posiada. 1) Dowódzcy b. korpusu piechoty jenerałowi-lejt. jenerał-adjut. Nejdhart, dobra Bałdrzychów i Praweńczyce, położone w Województwie Mazowieckiém, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 20,000. — 2) Zostającemu przy główno-komenderującym czynną armiją, radzcy tajnemu Żukowskiemu, dobra Mały Płock i Piątnica, położone w Wdztwie. Augustowskiém, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 20,000. — 3) Zostającemu przy główno-komenderującym czynną armiją, jenerał-major. Prianisznikow, dobra Stodoły i Samborzec, położone w Wdztwie Sandomirskiém, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 10,000. — 4) Zostającemu przy główno-komenderującym czynną armiją, jenerał-maj. Read, dobra Jeżów, w Wdztwie Mazowieckiém, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 10,000. — 5) Zostającemu przy główno-komenderującym czynną armiją, jenerał-majorowi Okuniew, dobra Michalice, położone w Wdztwie Augustowskiém, do wysokości czystego rocz. dochodu złp. 10,000. — 6) Naczelnikowi sztabu 6go korpusu piechoty ze swity j. c. m., jenerał-major. baronowi Fryderyks, dobra Siennica Królewska i Krasnystaw, położone w Wdztwie Lubelskiém, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 10,000. — 7) Dowódzcy 1széj brygady 3 dywizyi lekkiéj jazdy jenerał-majorowi Arseniew, dobra Lubanie,

Kucierz, Snitków, Gabinek, Podzamcze i Ostrowąż, położone w Wdztwie Mazowieckiém, do wysokości czystego rocz. dochodu złp. 10.000. — 8) Dowódzcy 2giéj bryg. 3 dywizyi lek. jazdy jenerał-majorowi Plautin, dobra Białka i Stężyca, położone w Wdztwie Lubelskiém, do wysokości rocznego dochodu złp. 10,000. — 9) Dowódzcy 1széj brygady 7 dywizyi pieszéj jenerał maj. Markow 5, dobra Wożniki i Piekarki, położone w Wdztwie Kaliskiém, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 10,000. 10) Dowódzcy 1 bryg. 8 dywizyi piech. jenerał-maj. Kocebue 1, dobra Złota, Łukawa i Kunice, położone w Wdztwie Sandomirskiém, wszystkie z należącemi do nich folwarkami, wsiami i innemi użytkami i przynależytościami, do wysokości czystego rocznego dochodu złp. 10,000.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Rossyja.

Donoszą z Petersburga pod d. 12. stycznia: Cesarz jegomość dawał onegdaj w niedzielę posłuchanie baronowi de Barante, nadzwyczajnemu ambasadorowi króla Francuzów i otrzymał z rąk jego listy wierzytelne jego monarchy. Ambasador miał także ten zaszczyt, iż po posłuchaniu u cesarza przedstawiany był n. cesarzowéj, wielkiemu księciu następcy tronu i wielkiéj księżniczce Maryi.

Z powodu szczęśliwie ukończonych dziesięciu lat panowania, n. cesarz jegomość ukazem do rządzącego senatu z d. 11. grudnia z. r. raczył ułaskawić mnogich winowajców stanu, skazanych na różne kary przez sąd najwyższy w r. 1826.

Ukazem cesarskim do rządzącego senatu z d. 20. grudnia, prezes wołyńskiéj izby sądu cywilnego, Stecki, na własną proźbę, z powodu interesów domowych, otrzymuje uwolnienie od urzędu; z liczby zaś wybranych przez szlachtę kandydatów, zatwierdzony zostaje prezesem téjże izby, były jéj asesor Rottermund.

N. cesarz rozkazał założyć pensyję szlachecką przy gimnazyjum w Smoleńsku.

Podług prywatnych wiadomości z Petersburga mocne mrozy trwały tam prawie dni czternaście. Z początku raptownie schwyciło zimno, które w przeciągu 12 godzin dochodziło z 16 do 31 stopni, i tak przez kilka dni utrzymywało się na 21 do 30 stopniach. Potém z większemi jeszcze mrozami nastały burze, które trwały przeszło dni ośm. Dnia 8. stycznia nastąpiła odwilż. — W Moskwie były mrozy równie tak długo trwające, ale daleko jeszcze mocniejsze. Urzędownie ogłaszano 35 stopni, lecz lud utrzymywał, iż bywało po 38. W Archangelu uważano 40 stopni, tymczasem na takie podania spuścić się zupełnie nie można, jeźli nié ma doskonałych termometrów spirytusowych.

Czytamy w Kuryjerze Warszawskim: Miasto Dunajowce, w gubernii podolskiéj położone, znaczne ma fabryki sukienne, gisernię, machiny parowe i inne, wystawia młockarnie, sieczkarnie; właściciel życzy sobie mieć powiększone fabryki, dywanów, tabaki do zażywania różnéj, również tytuniu do palenia, szczególniéj Wirginija, który się bardzo udaje, do czego posługuje najpiękniejsza ziemia pierwszéj klasy. Potrzebny jest fabrykant pojazdów w miejsce świéżo zmarłego, w czém znajdzie dogodność z pozostałych warsztatów i różnych narzędzi, obszérnego lokalu i innych przy téj fabryce potrzebnych tamże zamieszkałych profesyjonistów. Wszystkie powyższe fabryki z położenia swego w téj gubernii bardzo korzystne być mogą i kilkaset cudzoziemców już w tém mieście osiadłych, znacznie byt swój poprawiło. Którzyby życzyli tamże osiadać, właściciel miasta wszelką pomoc ofiaruje. Także ktoby życzył w dobrach Knyszyńskich, w obwodzie białostockim, nad granicą Królestwa położonych, założyć fabrykę sérów szwajcarskich, przy obfitości mléka z żyznych i obszérnych pastwisk, jak równie podjąć się dystylowania wódek, likworów, araków i tym podobnych, tamże udać się zechce.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Z korespondencyj prywatnych.)

Bochnia d. 28. stycznia 1836. Dowóz zboża na targi jest obfity i chociaż z wadowickiego cyrkułu częściami zakupują, nie masz w naszém mieście wielkiego ruchu. Teraz płacą korzec pszenicy 5 zr., żyta 3 zr. 30 kr., jęczmienia 3 zr. 30 kr., owsa 2 zr. 30 kr. w. w.

Tarnów d. 29. stycznia 1836. Pokup zboża na naszych targach jest mały i za nizką cenę sprzedają. Płacą teraz korzec pszenicy po 5 zr., żyta 3 zr. 15 kr., jęczmienia 3 zr., owsa 2 zr. w. w.

Wyrób wódki w cyrkule tarnowskim i bocheńskim przez zaprowadzenie nowego systematu nie zmniejszył się, lubo niektóre mniejsze gorzelnie ustały, na których miejscu nowe i większe powstają. Ta mała liczba zamkniętych browarów w stosunku z innemi latami całkiem nie zmniejszyła wyrobu do końca stycznia 1836. Łatwo to pojąć można, że każdy produkt w miarę jego potrzeby w cenie się podnosi lub spada, więc gdy większa ilość wyrabiana będzie nad potrzebę krajową i handel zagraniczny, przeto na korzyść spieniężenia produktów rachować nie mo-

)(2

żna: bo remanenta z końcem listopada i wyrób do końca stycznia 1836 w cyrkule bocheńskim i tarnowskim wyniesą ogólnie wódki szumówki 1,144,616 garncy,

dodając wyrób miesiąca lutego	295,384	»
» » » marca	147,692	»
wyniesą ogólną sumę. . . .	1,587,692	garncy.

Ludność dwóch cyrkułów liczy 431,805 dusz, które dzieląc po pięć osób na familiję, wyniesie tych 86,361, a rachując na każdą familiję po garncy 10, spotrzebujemy . . 863,610 garncy,

na przejeżdżających i konsystujące wojsko w dwóch cyrkułach	67,000	»
wydatek wyniesie .	930,610	garncy.
Wyrób wraz z remanentem wynosił	1,587,692	»
Z końcem roku pozostaje w zapasie	657,082	garncy.
Od którego zapasu procent 6/100 w ubytku rocznym przy przechowywaniu w magazynach odtrąca się . . .	39,424	»
Pozostaje ogólnie .	617,658	garncy.

Wyrób wódki w tych dwóch cyrkułach w porównaniu z sąsiedniemi cyrkułami jest mniejszy i spodziewać się trzeba, że stosownie do ludności większy zapas okaże. Dostać tu można okowitéj 30 stopniowéj garniec po 24 kr., a wódki szumówki z anyżem 20 stopniowéj garniec po 15 kr. m. k. opłaconéj przy wyrobie.

Zaleszczyki d. 1. *lutego* 1836. Oto są ceny zboża, które znowu spadły: za korzec pszenicy 3 zr., żyta 1 zr. 30 kr., jęczmienia 1 zr. 40 kr. do 2 zr., hreczki 1 zr. 40 kr., kukurudzy 1 zr. 40 kr., owsa 1 zr. w. w.

Za wadrę wódki płacą 2 zr. 30 kr., a nawet i mniéj, albowiem na miejscu kupowano takową po 2 zr., a po 2 zr. 15 kr. w. w. z przystawą do Seretu na Bukowinie. — Na nieszczęście i na te, chociaż tak nizkie ceny, nie można znaleźć kupca na większą ilość zboża i wódki.

Wiadomość statystyczna,

wyjęta ze statystyki długoletności przez Karola Ehrmann w Bernie.

W Państwach cesarstwa austryjackiego (wyłączywszy z tego Węgry i kraje do nich należące) w przeciągu lat sześciu od r. 1829 włącznie do 1834, w liczbie 100,000 zmarłych osób znalazło się takich, które przeżyły więcéj niż 80 lat:

W Dalmacyi	6,666	osób,
W Austryi powyżéj Anizy . .	6,155	»
W Karyntyi	5,870	»
W Szląsku	5,820	»
W Styryi	4,670	»
W Tyrolu i Voralbergu . .	4,620	»
W Czechach	4,247	»
W Krainie	4,018	»
W Austryi poniżéj Anizy . .	3,966	»
Na Wybrzeżach	3,920	»
W Morawii	3,580	»
W Wenecyi	3,050	»
W Lombardyi.	2,480	»
W Galicyi	2,080	»

Wiek stoletni należy u nas, jak wiadomo, do największéj osobliwości; z tém wszystkiém nie mało zdziwimy się, gdy rzuciwszy okiem na następujący wykaz, spostrzeżemy tak znaczną ilość stoletnich osób, znajdujących się w liczbie 100,000 zmarłych:

W Dalmacyi	196	stoletnich,
W Karyntyi	178	»
W Styryi	136	»
W Czechach	114	»
W Galicyi.	113	»
W Szląsku	97	»
W Morawii	91	»
W Austryi powyżéj Anizy	73	»
Na Wybrzeżach	70	»
W Krainie	69	»
W Austryi poniżéj Anizy.	48	»
W Tyrolu i Voralbergu .	30	»
W Lombardyi	21	»
W Wenecyi	14	»

Dla porównania wziąwszy sześcio-letnią statystykę śmiertelności w państwie rossyjskiém, znajdujemy, iż biorąc na rok w przecięciu sumę 927,462 zmarłych, między tymi znajduje się 1139 stoletnich; zaczém więc na 100,000 zmarłych 123 przypada. Podług tego w krajach, jak Dalmacyja, Karyntyja i Styryja, więcéj w stosunku natrafiamy stoletnich, niż w Rossyi. Zapewne w krajach tych nie często zdarza się słyszéć, aby kto dożył lat 130, 140, 150, a nawet 155, gdy w Rossyi nie jest to rzeczą bardzo rzadką.

TEATR POLSKI.

W Poniedziałek: *Udana Katalani*, krotochwila we 2 aktach.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ner. 6. Rozmaitości.)

Redakcyja: J. N. Kamińskiego. — Drukiem: Piotra Pillera, we Lwowie.